

Šetření úvěrových podmínek bank

III / 2024

Česká národní banka — Šetření úvěrových podmínek bank — III / 2024

Úvod

Šetření úvěrových podmínek bank zachycuje názory bank na změnu nabídky a poptávky u úvěrů nefinančních podniků a domácností. Tato informace shrnuje výsledky čtyřicátého devátého kola šetření, tj. pohled bank na vývoj úvěrových podmínek v průběhu druhého čtvrtletí 2024 a jejich očekávání v uvedených oblastech pro třetí čtvrtletí 2024. Šetření proběhlo v období od 1. června do 15. června 2024. Šetření se zúčastnilo 19 bank, které mají rozhodující podíl na bankovním úvěrovém trhu¹. Šetření ČNB o vývoji úvěrových podmínek bank je realizováno týmem složeným ze zástupců sekce měnové a sekce finanční stability.

¹ Šetření zahrnovalo 22 otázek, které se týkaly úvěrových standardů bank, podmínek spojených se schvalováním úvěrů a bankami vnímané poptávky po úvěrech včetně příslušných faktorů. Odpovědi na otázky jsou na agregované úrovni v textu a grafech vyjádřeny ve formě čistého procentního podílu. Ten je vypočten jako rozdíl mezi procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvedly zpřísnění standardů/podmínek (či pozorovaly růst poptávky) a procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvolnily standardy/podmínky (či zaznamenaly pokles poptávky). Kladná/záporná hodnota čistého procentního podílu indikuje souhrnné zpřísnění/uvolnění standardů, resp. podmínek či celkový růst/pokles poptávky po úvěrech. Data v excelovských souborech včetně dotazníku, slovníčku pojmů a metodických poznámek jsou dostupná na webových stránkách ČNB:

<https://www.cnb.cz/cs/statistika/setreni-uverovych-podminek-bank/>

I. SHRUTÍ

Úvěrové standardy ani celkové úvěrové podmínky banky u úvěrů **nefinančním podnikům** ve druhém čtvrtletí 2024 neměnily. Bankami vnímaná poptávka nefinančních podniků po úvěrech poklesla, avšak pouze u malé části trhu. Úroveň domácích úrokových sazeb i nadále banky považují za faktor tlumící poptávku podniků po úvěrech. Nefinanční podniky tak aktivují možnosti vnitřního nebo dluhopisového financování. Úvěrové standardy u úvěrů **domácnostem na bydlení banky uvolnily**, k čemu přispěla vyšší konkurence a uvolnění parametrů k vyhodnocení rizika pro nemovitosti s lepší energetickou třídou. Poptávka domácností po úvěrech na bydlení opět rostla, a to téměř plošně a již čtvrté čtvrtletí za sebou. K růstu poptávky přispívá očekávání pokračujícího růstu transakční aktivity na rezidenčním trhu v prostředí obnoveného růstu cen rezidenčních nemovitostí, zlepšení spotřebitelské důvěry a postupně se snižující úrokové sazby u úvěrů na bydlení. Poptávka po **úvěrech domácností na spotřebu** opět rostla, a to téměř plošně. Zvýšený úvěrový apetit odrážel zlepšenou spotřebitelskou důvěru, zvýšené financování spotřebních výdajů domácností a pokračující podporu prodeje spotřebitelských úvěrů bankami.

II. VÝVOJ ÚVĚROVÝCH STANDARDŮ A POPTÁVKY PO ÚVĚRECH

II.1 NEFINANČNÍ PODNIKY

Úvěrové standardy představující vnitřní kritéria nastavení úvěrové politiky bank se **u úvěrů nefinančním podnikům ve druhém čtvrtletí 2024 neměnily**. To platilo i napříč jednotlivými typy úvěrů, tedy u úvěrů velkým i menším podnikům a u úvěrů všech splatností. Z pohledu jednotlivých faktorů část bank vnímala silnější konkurenční tlak a některé indikovaly zlepšení očekávání spojených s celkovou ekonomickou situací (26 %, resp. 16 % čistého tržního podílu). Pro třetí čtvrtletí tohoto roku banky neočekávají změnu úvěrových standardů.

Celkové úvěrové podmínky představující vzájemná ujednání mezi věřitelem a dlužníkem **se rovněž neměnily**. V jejich struktuře banky zpřísnily podmínky týkající se neúrokových poplatků z titulu růstu nákladů na správu úvěrů, přísněji posuzovaly velikost úvěrů a úvěrových linek a zvýšily průměrné úrokové marže u úvěrů malým a středním podnikům (35 %, resp. 18 % a 18 % čistého tržního podílu).

Celková poptávka podniků po úvěrech i ve druhém čtvrtletí poklesla, a to v rozsahu 13 % čistého tržního podílu. Na úrovni jednotlivých typů úvěrů poklesla poptávka po úvěrech malým a středním podnikům, naproti tomu poptávka po úvěrech velkým podnikům vzrostla (31 %, resp. 22 % čistého tržního podílu). Úroveň domácích úrokových sazeb banky v rozsahu 47 % čistého tržního podílu i nadále považují za faktor působící ve směru poklesu poptávky. Nefinanční podniky tak aktivují možnosti vnitřního financování prostřednictvím vlastního generovaného cash-flow či optimalizace provozního kapitálu skrze řízení splatnosti obchodních pohledávek a závazků nebo využívají finanční zdroje vlastníků. Ve směru poklesu poptávky působí také snížená potřeba financování fixních investic a obnovený zájem některých velkých podniků o financování prostřednictvím emise dluhopisů (15%, resp. 16 % čistého tržního podílu). Pro třetí čtvrtletí tohoto roku menší část bank očekává růst celkové poptávky po úvěrech a to zejména v segmentech úvěrů velkým podnikům a dlouhodobých úvěrů (shodně v rozsahu 28 % čistého tržního podílu).

II.2 DOMÁCNOSTI

Ve druhém čtvrtletí banky uvolnily úvěrové standardy u úvěrů domácnostem na bydlení v rozsahu 49 % čistého tržního podílu, pro následující čtvrtletí banky jejich změnu neočekávají. K uvolnění standardů dle opovědí bank přispěl vyšší konkurenční tlak a uvolnění parametrů k vyhodnocení rizika pro nemovitosti s lepší energetickou třídou (PENB A, B). Tento faktor působil i ve struktuře úvěrových podmínek. Naopak ve směru zpřísnění standardů působily vyšší náklady financování bank.

Celkové úvěrové podmínky banky neměnily. V jejich struktuře však indikovaly splatnost jako faktor přispívající k uvolnění úvěrových podmínek a také snížení průměrné úrokové marže, když na pozadí nárůstu dlouhodobých sazeb a silného konkurenčního prostředí část bankovního trhu nepřenesla zvýšení ceny zdrojů do koncové ceny za úvěr.

Poptávka domácností po úvěrech na bydlení ve druhém čtvrtletí opět rostla, a to téměř plošně (v rozsahu 81 % čistého tržního podílu). Jedná se tak o již čtyři čtvrtletí trvající tendenci poměrně plošného růstu poptávky po úvěrech na bydlení. K tomuto vývoji přispívá očekávání pokračujícího růstu transakční aktivity na rezidenčním trhu v prostředí

obnoveného růstu cen rezidenčních nemovitostí, zlepšení spotřebitelské důvěry a postupně se snižující úrokové sazby u úvěrů na bydlení (56 %, resp. 66 % a 29 % čistého podílu trhu). Poptávka po úvěrech se soustřeďuje na kratší fixace úrokových sazeb. Ve třetím čtvrtletí podle odpovědí bank poptávka poroste již výrazně méně plošně.

Ve druhém čtvrtletí banky úvěrové standardy u úvěrů na spotřebu neměnily, pro třetí čtvrtletí pouze malá část bank očekává jejich uvolnění. Jako faktor zpřísňující standardy se promítaly vyšší náklady financování a v opačném směru pak působil zvýšený konkurenční tlak.

Celkové úvěrové podmínky banky taktéž neměnily. Jenom malá část bankovního trhu snížila průměrnou úrokovou marži a ve směru uvolnění a v obdobném rozsahu působila také úprava délky splatnosti úvěru.

Poptávka po úvěrech na spotřebu opět rostla, a to téměř plošně (90 % čistého tržního podílu). Zvýšený úvěrový apetit odrážel zlepšenou spotřebitelskou důvěru, zvýšené financování spotřebních výdajů domácností a pokračující podporu prodeje spotřebitelských úvěrů formou odměn za sjednání půjčky ze strany některých bank. Úroveň úrokových sazeb vnímanou poptávku již výrazně neomezuje, naopak banky v rozsahu 26 % čistého tržního podílu ji považují za faktor, který přispěl k růstu poptávky. Pro třetí čtvrtletí tohoto roku růst poptávky po úvěrech na spotřebu očekávají banky v rozsahu 51 % čistého tržního podílu.

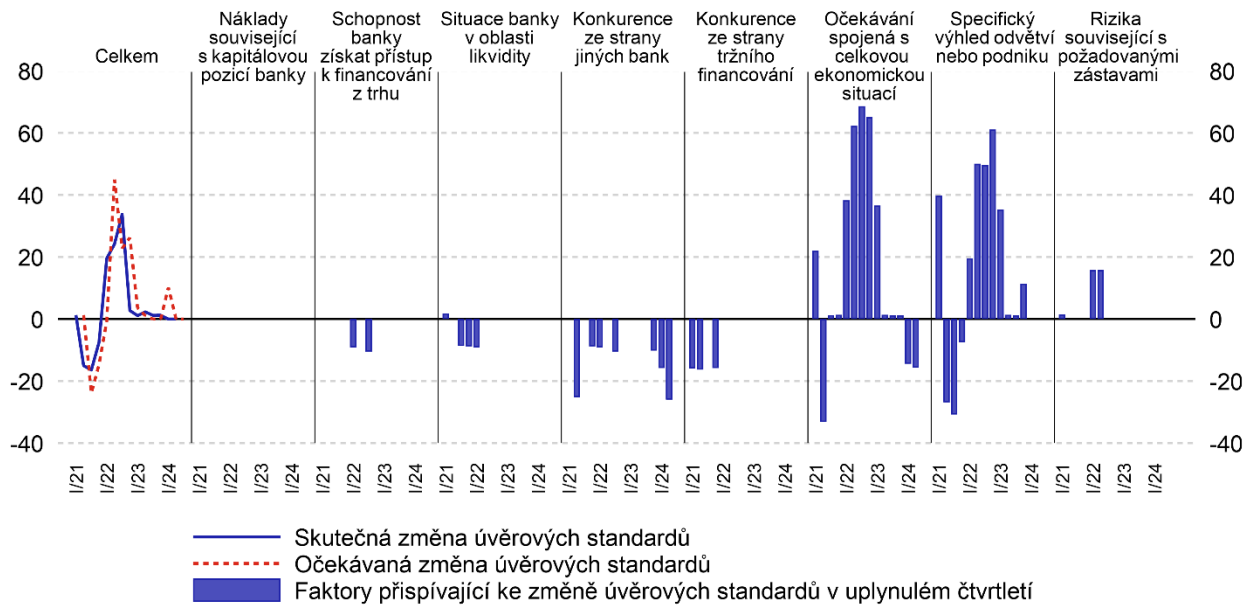
U úvěrů živnostníkům banky uvolnily úvěrové standardy v rozsahu 40 % čistého tržního podílu a pro následující čtvrtletí očekávají obdobný vývoj. Bankami vnímaná poptávka živnostníků po úvěrech vzrostla (22 % čistého tržního podílu) a v následujícím čtvrtletí opět poroste. Aktuálně se tak jedná o první růst poptávky po deseti čtvrtletích.

Dodatečné otázky týkající se **očekávaných úvěrových ztrát** naznačují, že v následujícím období v souhrnu banky očekávají pokles úvěrových ztrát u úvěrů na bydlení (v rozsahu 17 % čistého tržního podílu). Naopak, u úvěrů na spotřebu a úvěrů nefinančním podnikům očekávají banky v rozsahu 11 %, resp. 12 % čistého tržního podílu nárůst úvěrových ztrát.

III. GRAFICKÉ VYJÁDŘENÍ PODMÍNEK NABÍDKY A POPTÁVKY V SEGMENTECH

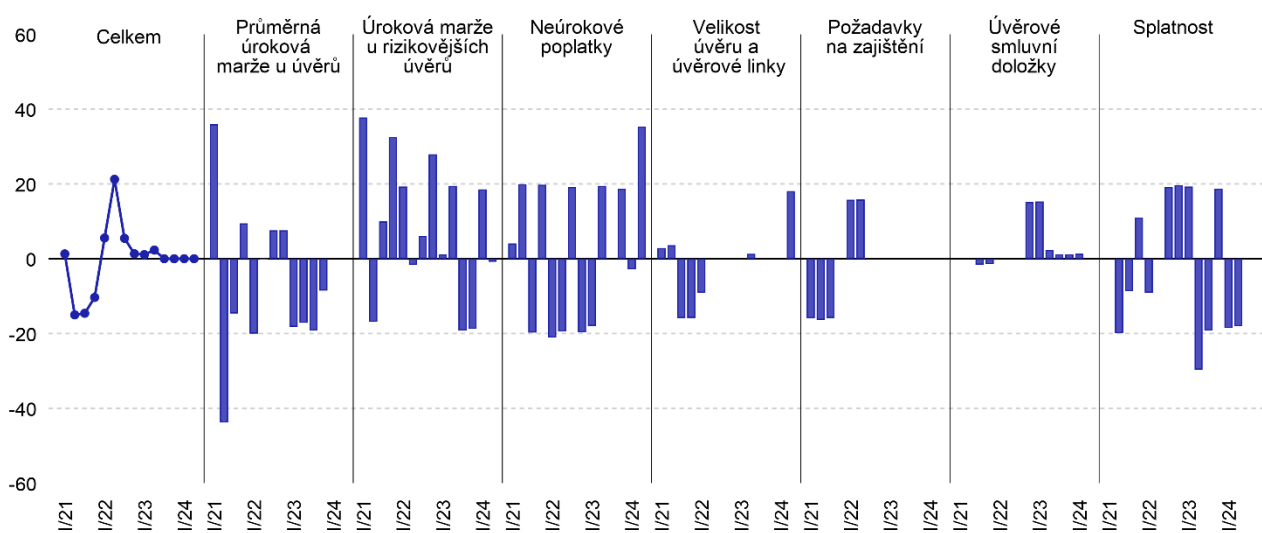
Graf 1 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů nefinančním podnikům (otázky 1, 2 a 6)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

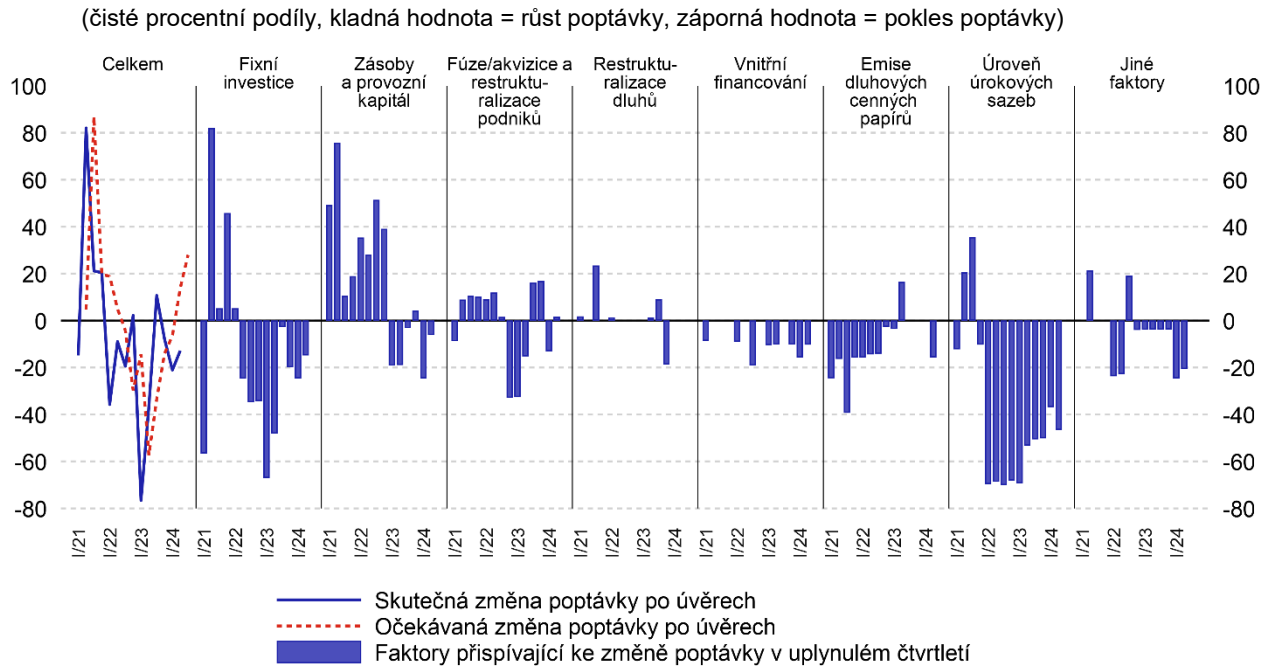

Graf 2 Změny podmínek při schvalování úvěrů nefinančním podnikům (otázka 3)

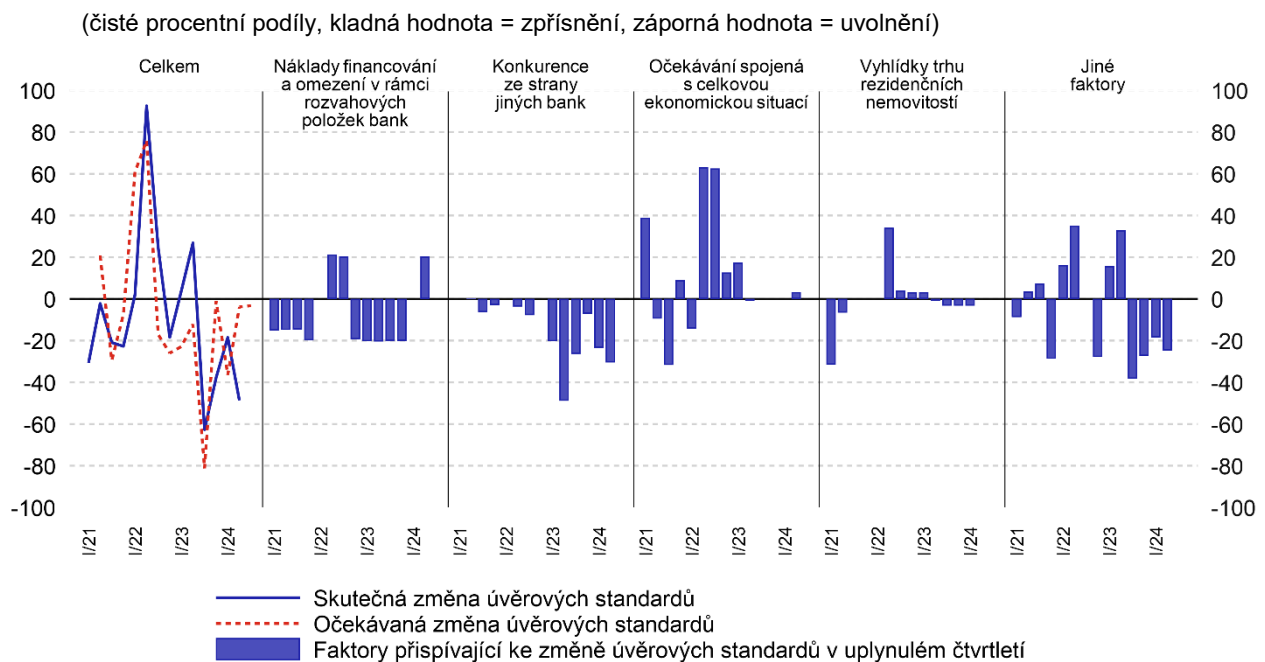
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

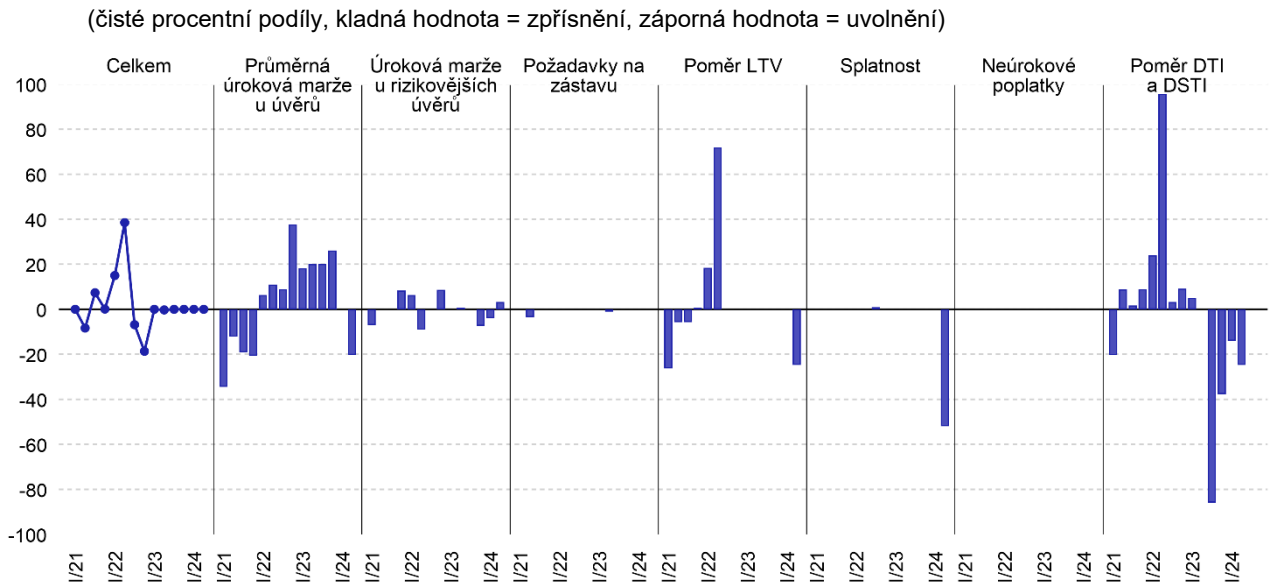
Graf 3 Změny poptávky nefinančních podniků po úvěrech (otázky 4, 5 a 7)

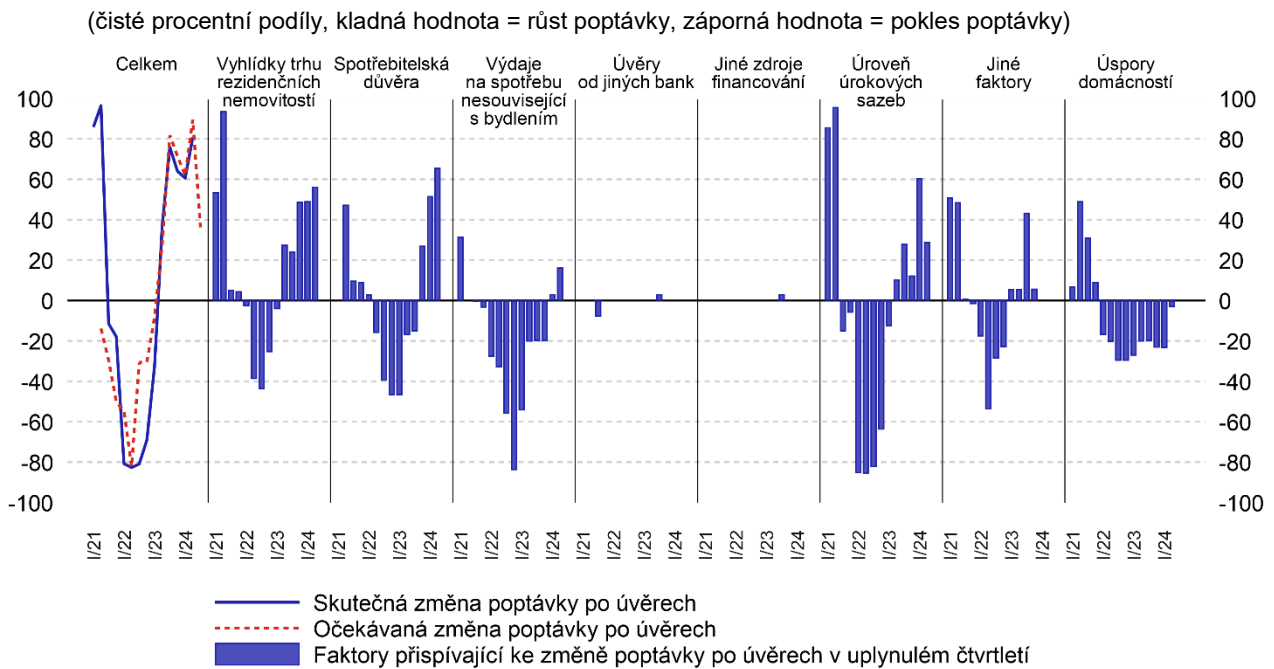
Graf 4 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na bydlení (otázky 8, 9 a 16)

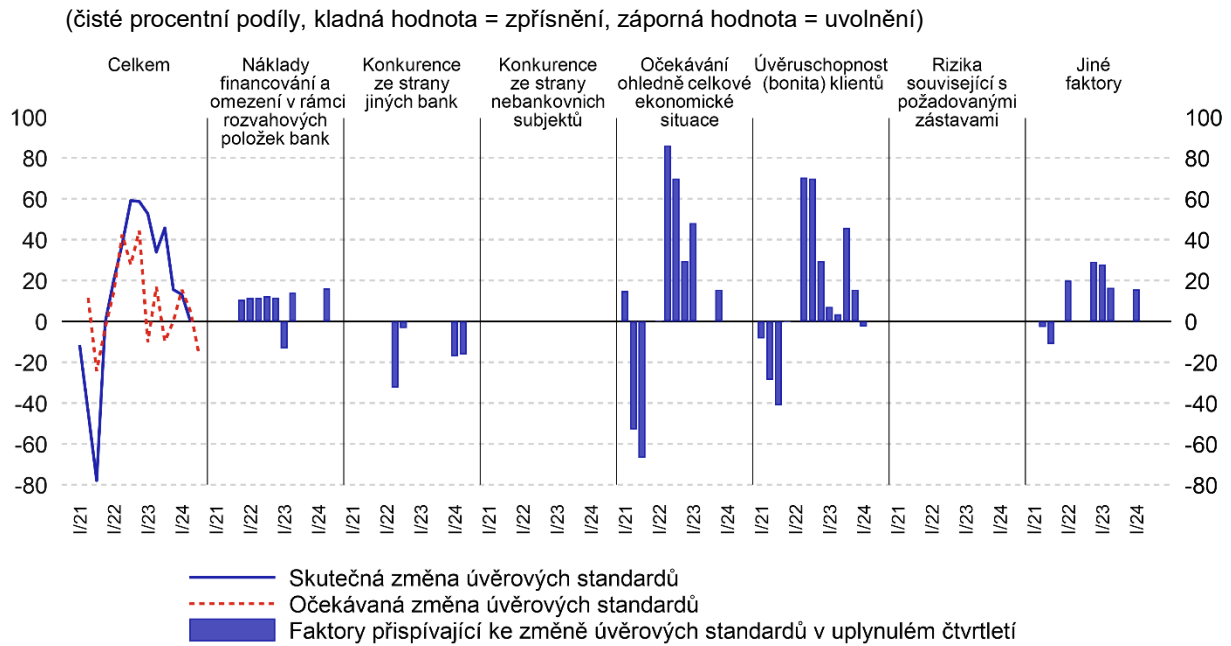
Graf 5 Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení (otázka 10)

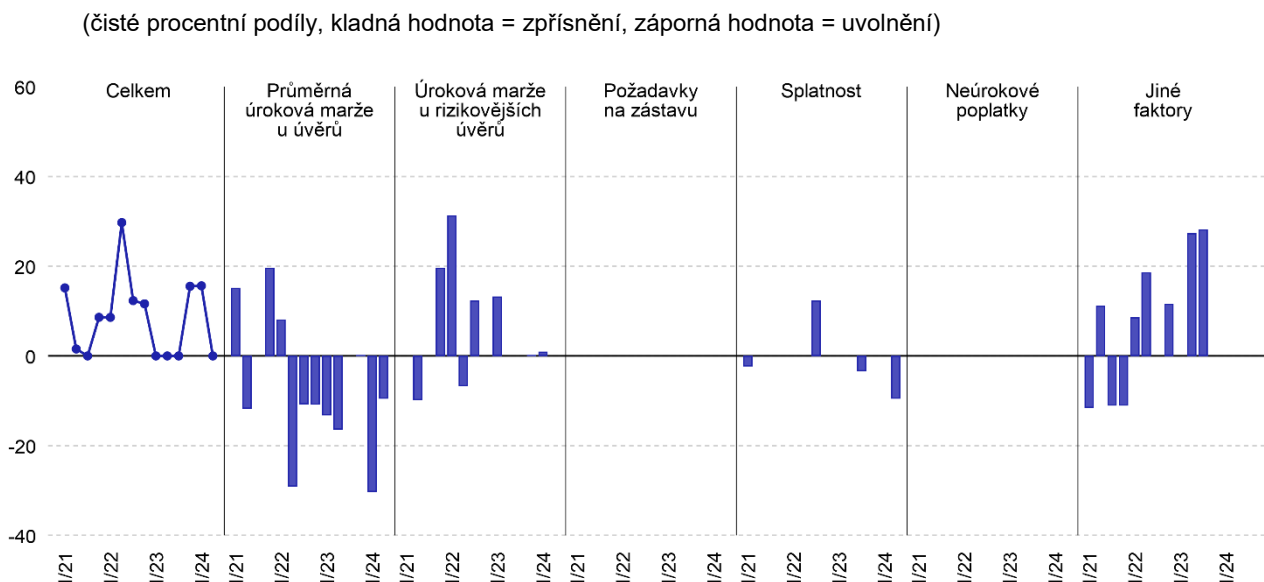
Graf 6 Změny poptávky domácností po úvěrech na bydlení (otázky 13, 14 a 17)

Graf 7 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na spotřebu (otázky 8, 11 a 16)

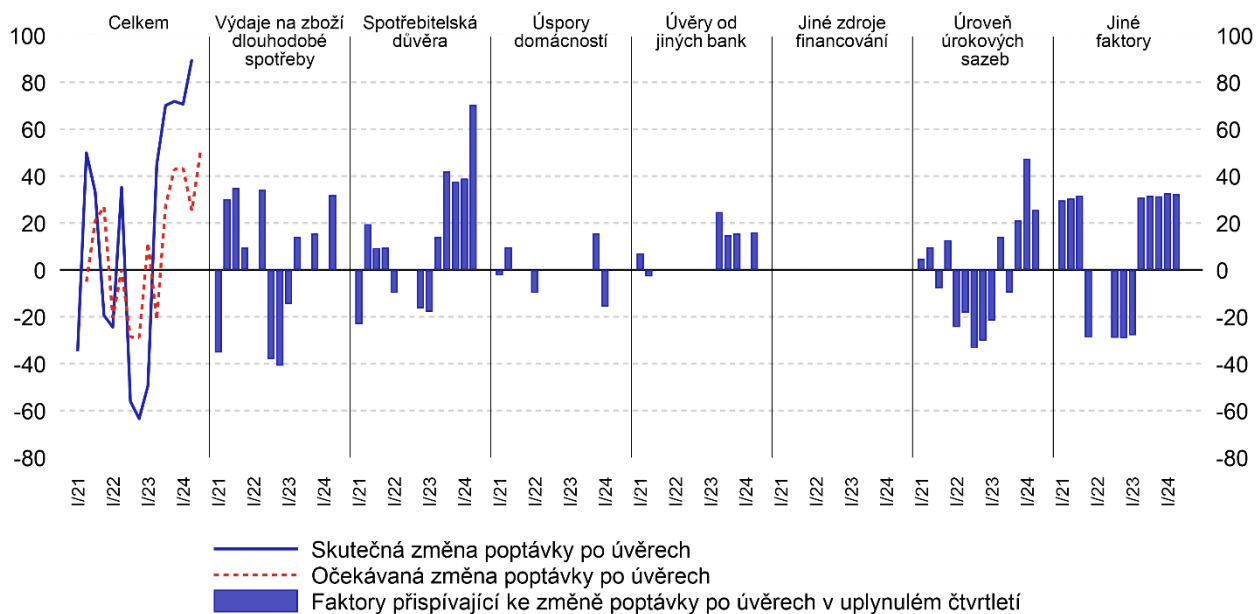

Graf 8 Změny podmínek při schvalování úvěrů na spotřebu (otázka 12)

Graf 9 Změny poptávky domácností po úvěrech na spotřebu (otázky 13, 15 a 17)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

Vydává:
ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

Kontakt:
ODBOR KOMUNIKACE SEKCE KANCELÁŘ
Tel.: 224 413 112
<http://www.cnb.cz>